

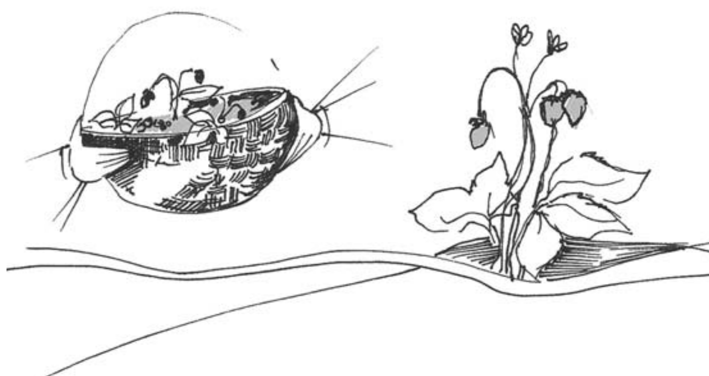

bjarozka@mail.ru
vk.com/club 34570145

Ты пішаш, што дзякуеш Богу

Улетку

Ззяе сонейка ў блакіце,
Лашчыць промнямі зямлю.
Як прыгожа, паглядзіце!
Вельмі лета я люблю!

Кветкі луг расфарбавалі,
Лес у госці кліча...
Мы на ўзлеску назбіралі
Ягадак-сунічак....

Рамонак і воблачка

Быў летні спякотны дзень. Па небе плыло лёгкае воблачка. Яно радавалася ўсяму, што бачыла: і рэчцы, і дзецям, і кветкам на лузе. Раптам воблачка ўбачыла на сухім узгорку маленькі рамонак. Кветачка апусціла галоўку і ледзь чутным голасам шаптала: «Піць... Піць...»

Воблачку так шкада стала гэтую маленькую кветачку, што яно ад смутку хутка пачало перетварацца ў цёмна-шэрую хмарку. А потым, спыніўшыся над сухім ўзгоркам, хмарка заплакала.

Узрадаваўся рамонак. Прыўзняў свае лісточкі ўгору, каб падзякаваць хмарцы. А яна ўжо паспела выплакаць свае слёзкі і зноўператварылася ў белае лёгкае воблачка.

— Дзякуй за вадзічку, — прашаптаў рамонак.

— Да пабачэння, прыгожая кветачка! — адказала воблачка.

Лізавета САЕВІЧ,
5 клас, гімназія № 29, Мінск

Рэчка

Як добра сядзець летнім днём ля рэчкі, якая блакітнай стужкай цягнецца між лугоў. Так і хочацца ступіць босай нагой у ваду, якая сустракае цябе прыемнай прахалодай. Вада такая празрыстая, што выразна бачыцца на дне кожная пясчынка, ракавінка. А зверху вакол цябе пырхаюць стракатыя вертлецікі-стракозы. Яны садзяцца на сцяблінкі траў і на хвілінку заміраюць, нібы

любуюцца сваім адлюстраваннем у рачным люстэрку. Ля берага ў вадзе сабралася стайка пужлівых малькоў. Дзе-нідзе зробіць след па рачной гладзі жук-плывунец. На хвалях пагойдваюцца сярод лапушыстых лісцяў белыя лілеі. Бліжэй да берага жаўцеюць гарлачыкі, зачапіўшыся сваімі доўгімі вяроўкамі-сцяблінкамі за глей.

Раптам бліснула срабрыстай луской рачная рыбка. З надзеяй на ўлоў крыклівыя чайкі праімчаліся над ракой, кранаючы крылом паверхню вады.

Па блакітным небе павольна плывуць бялюткія аблокі і гэтак жа павольна плывуць іх адлюстраванні ў вадзе. Заглядвае ў раку і сонейка, а ноччу — цікаўны месяц.

Раскідзістыя вербы таксама глядзяцца ў рачное люстэрка. Хочацца зноў і зноў прыходзіць сюды, каб пакупацца, пазагараць і адпачыць.

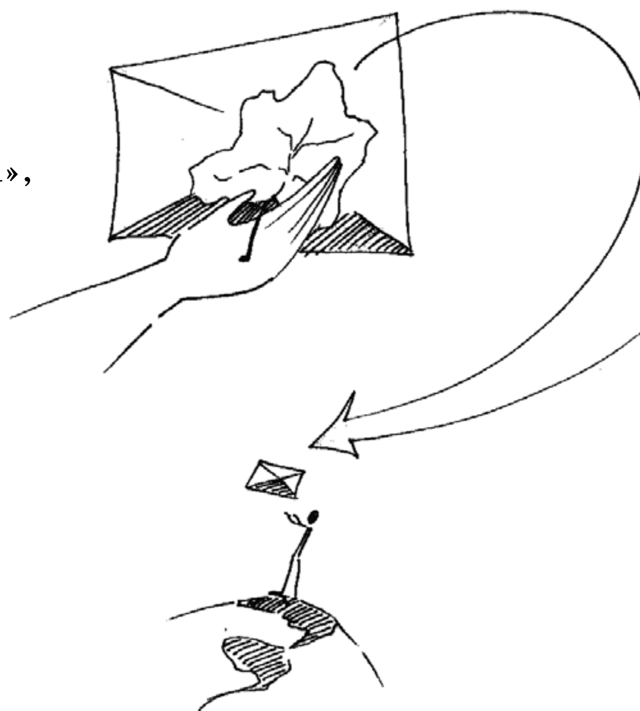
Валерыя КАЛАМІЕЦ,
5 клас, СШ № 10, Барысаў

Раскажу аб Беларусі

(*Ліст да сябра, для якога Беларусь стала другой радзімай*)

Ці лёгка быць бежанцам, дружа?
Не! Удумайся ў слова — і сцюжай,
І болем напоўніцца сэрца:
Жыццё ж нам на радасць даецца.
Ты пішаш, што дзякуеш Богу,
Які дараваў табе ласку —
Да Белай Русі шлях-дарогу.
І гэта не сон, і не казка.
Так, так: ёсць краіна на свеце,
Дзе лёгка і радасна дзецям,
Дзе смачны ёсць хлеб «Нарачанскі»,
Дзе ходзіць сам зубр пушчанскі.
А дуб-патрыярх на прадвесні
Спявае адвечную песню.

Здавён тут традыцыі маюць
І папараць-кветку шукаюць.

Ты ведаеш, нашу краіну
Чарнобыльскай хваляй накрыла?
Тут кветкі ў жалобе паніклі,
Ды ўсмешкі людскія не зніклі.
Не зніклі спагада і шчырасць,
І гумар, і добразычлівасць.
Зноў жніўныя песні гучаць,
Буслы ў свае гнёзды ляцяць...

Ты можаш спакойным быць, дружа!
Цябе не кране крыўды сцюжа.
Тут людзі стараннаю працай
Умеюць з бядою змагацца.
Квітнеюць лугі і палеткі,
Працуюць з бацькамі іх дзеткі.
Тут помняць сівых ветэранаў,
Увагаю лечаць іх раны.
А мараць аб тым беларусы,
Каб зніклі баі,ператрусы
На ўсёй на блакітнай планеце
І дружба была б ва ўсім свеце!

Руслан МАЛЧАНКОЎ,
11 клас, Вялічкавіцкая СШ,
Салігорскі раён

Аблокі

То белая вата,
То шэранькі цень...
Ляціце кудысьці
Цалюсенькі дзень.
То плачаце вы,
А то з сонцам гуляеце.
То дождж альбо снег
На зямлю дасылаеце.
Сябры вашы верныя —
Птушкі ды вецер.
Ляціце кудысьці
Вы з імі па свеце.

Бывае час, бывае дзень...

Бывае час, бывае дзень,
Калі душу надвор'е ачышчае,
Калі павольна вечар надыходзіць,
Лісточкі не калышацца пад ветрам,
І на душы становіцца святлей...

І адступаюць тыя ўсе нязгоды,
Што ў сэрцы назбіраліся за дзень.
І хочацца зрабіць такое штосьці,
Каб людзям зажылося шчаслівей!

Аляксандр РАДЗІХОЎСКІ,
8 клас, Дворнасельская СШ, Міёрскі раён.
Малюнкі Аксаны ЮЧКАВІЧ

● **Пагляд**

Мінулае — памятаць, будучыню — ствараць...

Вельмі часта чую ад розных людзей, што свет дэградуе, што раней было лепей, па-іншаму. Не ведаю, як было раней, але вельмі сумняваюся, што людзі гэтак хутка і рэзка змяніліся, ды яшчэ ў горшы бок. З гэтым можна і паспрачацца.

Так, свет мяняецца. Але ён не дэградуе. Ва ўсе часы былі неразумныя і неадукаваныя, грубыя, подлыя і абыякавыя да ўсяго людзі. Ва ўсе часы таксама было нямала добрых, чулых, шчырых, ветлівых, разумных, інтэлігентных людзей. Так было, так ёсць і так будзе: сто гадоў таму, у наш час, яшчэ праз сто гадоў...

Проста ўсё залежыць ад успрымання. Так ужо чалавек створаны, што ў яго памяці лепш адкладваюцца адмоўныя моманты, рысы характару, учынкі людзей. Што ж зробіш, нават матэматыка вучыць нас, што мінус на плюс дае мінус — гэтая аксіёма, на жаль, мае не толькі матэматычны, але і практычны сэнс.

Калі мы бачым вакол сябе подлых людзей, то неяк губляемся, пачынаем думаць, што ўсе людзі такія. Ды і ў мяне самой даўно склалася такое ўражанне, што добры чалавек — з'ява даволі рэдкая. Але да гэтай фразы не варта дадаваць «у нашыя дні», бо не магло такога быць, што людзі, якія жылі сто і дзвесце гадоў таму, усе былі шчаслівыя, што побач з імі былі толькі добрыя людзі, што яны адчувалі толькі станоўчыя эмоцыі. Не было такога ніколі, ды і не магло быць. Для таго каб пераканацца, дастаткова адкрыць любую добрую кнігу. Персанажы ў ёй маюць свае адмоўныя і станоўчыя якасці. Абсалютна добрыя людзі ці альтруісты сустракаюцца даволі рэдка, як у кнігах, так і ў жыцці. Не ведаю, ці было ў тыя далёкія часы чутно на кожным кроку, што свет коціцца кудысьці пад адхон.

Заўсёды знойдуцца тыя, каму ёсць з чым параўнаць сённяшняе жыццё. Частка з іх, бясспрэчна, скажа, што калісьці было лепей. У асноўным таму, што з мінулым у іх звязаны добрыя ўспаміны, дарагія ім, а штосьці новае прымаць заўсёды складана — не хочацца развітвацца з тым, што было для чалавека каштоўным. І нават калі новае будзе лепшым за старое, чалавек можа знайсці ў гэтым мінусы, калі захоча, — раскрытыкаваць, сказаць, што ўсё змянілася ў горшы бок, сапсавалася. А насамрэч усё проста стала па-іншаму, не так, як было.

Чалавек не хоча прыкмячаць плюсы, ён хоча вярнуць назад тое, што ўжо адышло ў мінулае. Але няўжо, калі вы купляеце сабе прыгожае паліто, сукенку ці якую-небудзь іншую рэч, якая вам вельмі падабаецца, вы карыстаецеся ёю ўсё жыццё, ніколі з ёй не расстаючыся?.. Вядома, гэта не так. Калі-небудзь гэтая рэч становіцца непрыдатнай, яе прыходзіцца выкінуць, купіць новую. Так, канешне, чалавек купляе сукенку самастойна, па сваім гусце, а змены ў жыцці часам адбываюцца незалежна ад яго. Але і ў гэтым выпадку трэба пачынаць з сябе. Я не хачу даваць агульнавядомыя і агульнапрынятыя парады накшталт «трэба змяняць стаўленне да свету, шукаць ва ўсім пазітыў» — усе і так разумеюць гэта. Хоць гэта карысная парада. Так, часам складана глядзець на ўсё пазітыўна, і не трэба радавацца ўсяму, што ёсць у жыцці. Але з няўдач можна здабываць досвед, а на рэчы глядзець не праз ружовыя акуляры, але і не праз шэра-карычневыя. Глядзець аб'ектыўна, нейтральна, не крытыкаваць рэзка штосьці або кагосьці. Такім чынам можна навучыцца і плюсы знаходзіць, і чужую працу паважаць...

Горш, калі людзі, не ведаючы, як было раней, кажуць, што не трэба было нічога мяняць. Яны не могуць параўнаць, яны не жылі ў той час. Але ім чамусьці здаецца, што было, бясспрэчна, лепей. Але як можна ўвогуле нічога не мяняць? Ніколі? Змены, якія адбыліся, не ўзяліся з ніадкуль. Нішто не выпадкова. Некаторыя людзі любяць негатыўна выказвацца пра гістарычныя падзеі, меркаваць, што было б, калі б тая ці іншая падзея не адбылася. А нічога б не было. Проста яна б адбылася на некалькі гадоў пазней. На год, на два, на дзесяць... Але гэта ўсё роўна здарылася б.

Вось чаму замест таго, каб асуджаць ці ўсхваляць мінулае, лепш звярнуць увагу на тое, што адбываецца сёння. Што можна зрабіць, каб было лепш? Што можа зрабіць кожны чалавек, дзеля таго, каб палепшыць сваё жыццё ці жыццё свайго народа? Не трэба заставацца ў тым, чаго ўжо не змяніць і не вярнуць. Было так, як было. Адбылося тое, што адбылося. І мы нічога з гэтым не можам зрабіць, што б мы ні казалі, як бы мы ні ўсхвалялі або ні крытыкавалі мінулае. Затое, мы можам зрабіць сваю будучыню. Збудаваць яе. А для гэтага трэба адарвацца ад мінулага. Гісторыю — памятаць. Паважаць. Прызнаваць. Не адракацца ад яе.

І ў той жа час ісці наперад.

Алена МАРЦІНОВІЧ,
11 клас, СШ № 11, Мінск

● **Конкурс**

Казкі школьнага ранца

Умовы абвешчаны ў вераснёўскім нумары «Бярозкі».
Дасылаць свае казачныя гісторыі можна на паштовы адрас:
220034, Мінск, вул. Захарава, 19, рэдакцыя часопіса «Маладосць»
(з пазнакай «Бярозка»), на электронны —
bjarozka@mail.ru. *альбо* ***maladost@bk.ru***

Знішчаная прыгажосць

Я прачнуўся раніцай ад таго, што хтосьці казытаў мае пялёсткі. Расплюшчыўшы вочы, я ўбачыў што гэта сонейка і што расту я на невялікай лясной палянцы.

— З днём нараджэння, Рамонак! — сказала Сонейка і з гарэзлівай усмешкай памахала мне сваімі праменьчыкамі.

Дзень быў цудоўны і ўсё наваколле сустракала яго, як доўгачаканнае свята. Весела і бесклапотна спявалі птушкі. Яны ўзнімаліся ў вышыню і губляліся недзе ў бясконцым блакітным небе. Цёплы летні ветрык калыхаў верхавіны дрэў і падбадзёрваў заспаныя кусты ляшчыны, гулліва гойдаючы іх. На невялічкім узгорку казюлькі завялі дружны карагод, і толькі адны працавітыя пчолкі, нібы нічога не заўважаючы вакол, упарта працягвалі збіраць пылок і нектар. Яны пераляталі ад адной кветкі да другой і абуджалі іх сваім нечаканным наведваннем.

«Якая прыгажосць, якое хараство вакол!» — міжволі падумаў я, назіраючы, як расплюшчвалі свае заспаныя вочкі мае сяброўкі-кветачкі. Зусім побач са мной распусцілася блакітная Валошка і мы пазнаёміліся.

Раптам пачуўся нейкі дзіўны гук, і я заўважыў, як штосьці вялізнае і чырвонае імчыцца да мяне. Ад жаху я заплюшчыў вочы, а калі адважыўся іх зноўку расплюшчыць, то ўбачыў, што гэта аўтобус, які, на маё шчасце, своечасова спыніўся.

Але я зарана ўзрадваўся. З аўтобуса выбеглі дзеці, якія адразу ж пачалі скакаць, гуляць у розныя гульні. Пры гэтым яны нават не заўважалі, што змінаюць траву, наступаюць на кветкі, прыгінаючы іх да зямлі. Я з жахам чакаў, што ж будзе далей...

А далей стала яшчэ горш, бо раптам усе дзеці вырашылі назбіраць кветак для сваіх матуль і хуценька ўзяліся за справу. Кожны хацеў, каб яго букет быў самы вялікі і прыгожы, і таму ўсе дзеці, нібыта спаборнічаючы, стараліся нарваць як мага больш кветак. Некаторыя кветкі дзеці кідалі на зямлю, а замест іх ірвалі ўсё новыя і новыя...

І вось ўжо лясная паляна ператварылася ў штосьці няўяўнае. Усё хараство, якое панавала вакол так нядаўна, было знішчана. Я стаяў разгублены і больш не мог глядзець на гэты здзек над маімі сябрамі.

— Спыніцеся, людзі! — што ёсць моцы крычаў я. — Што ж вы робіце? Не губіце нас!

Але дзеці мяне не чулі. А праз імгненне я ўбачыў, як хтосьці з іх сарваў маю сяброўку Валошку для свайго букета. А потым тая ж самая рука пацягнулася да мяне і праз імгненне я ўжо нічога не бачыў і не адчуваў.

Апрытомнеў я ў вялікай шкляной вазе з вадой, дзе побач са мной сумна стаяла мноства самых разнастайных кветак. І мне таксама стала сумна, асабліва калі я не ўбачыў сярод іх сваёй сяброўкі Валошкі.

А яшчэ праз некалькі дзён вады ў вазе ўжо не засталося зусім, і кветкі пачалі засыхаць, хутка губляючы пялёсткі. А значыцца, усіх нас хутка выкінуць на сметнік.

Дзмітрый ПРАСНЯКОЎ,
4 клас, СШ № 10, Барысаў

Пра сяброўства

Зайцы Міцька і Моцька былі сябрамі. Разам скакалі, гулялі, забаўляліся. Яны дамовіліся заўсёды сябраваць і ва ўсім дапамагаць адно аднаму.

Аднойчы яны гулялі ў хованкі. Моцька схаваўся за куст, а Міцька пайшоў яго шукаць. Раптам, адкуль ні вазьміся, выскачыў воўк і хацеў схапіць Міцьку. Перапужанае зайчаня кінулася наўцёк. Воўк за ім, вось-вось дагоніць.

— Моцька! Дапамажы! — закрычаў Міцька.

Яны абодва ведалі, што калі другі заяц выскачыць раптам з-за куста, ён тым самым адцягне увагу ваўка, і ў іх будзе потым магчымасць уцячы.

Але Моцька спужаўся, стаіўся за кустом і не стаў дапамагаць сябру. Ледзь-ледзь удалося Міцьку ўратавацца ад ваўка і ўцячы.

Але на гэтым іх сяброўства скончылася. Чаму? Тое вы, напэўна, і самі зразумелі!

Валерыя КАЛАМІЕЦ,
5 клас, СШ № 10, Барысаў

Самая патрэбная фарба

Аднойчы дзяўчынка Вольга вырашыла намаляваць малюнак. Яна дастала аркуш паперы і фарбы, але ў гэты момант маці папрасіла яе схадзіць у краму. Чакаюць фарбы, калі пачнуць імі маляваць, і разважаюць.

— Я намалюю зялёны луг, — сказала зялёная фарба.

— А над зялёным лугам будзе свяціць жоўтае сонейка, — прамовіла жоўтая фарба.

— Спачатку патрэбна намаляваць сіняе неба, — уступіла ў размову сіняя фарба. — А на зялёным лузе будуць прыгожа выглядаць мае званочкі.

— Не, самым яркім упрыгожаннем на лузе будуць чырвоныя суніцы, — заявіла чырвоная фарба.

Фарбы ўяўлялі сабе незвычайныя малюнкі, якія намалюе Вольга, калі прыйдзе з крамы. Але дзяўчынкі доўга не было, фарбы стаміліся і замаўчалі. У гэты час адазваўся белы аркуш паперы. І чамусьці звярнуўся ён да белай фарбы.

— А што б ты хацела намаляваць на маёй паверхні? — запытаўся ён у яе.

Белая фарба ўсміхнулася і адказала:

— Я магу намаляваць белыя рамонкі ці ландышы, белыя воблачкі ці лебедзяў.

Пачуўшы такое, усе астатнія фарбы засмяяліся. Яны не маглі зразумець, як на белай паперы можна заўважыць белую фарбу.

Белая фарба хацела нешта растлумачыць, але ў гэты час у пакой зайшла дзяўчынка Вольга.

Фарбы нецярпліва чакалі, якую з іх дзяўчынка возьме першай. Яны былі вельмі здзіўлены, калі Вольга першай узяла белую фарбу.

— Як жа добра, што ў мяне есць беленькая фарбачка, таму што для майго малюнка патрэбна шмат адценняў: і ружовы, і блакітны, і фіялетавы.

Дзяўчынка пачала змешваць фарбы: сінюю з белай для блакітнага неба, зялёную з белай для сакавітай травы, чырвоную з белай для руж.

Калі малюнак быў ужо гатовы і белай фарбы заставалася няшмат, Вольга ў свой малюнак дадала некалькі прыгожых белых рамонкаў.

З таго часу ўсе фарбы пачалі жыць-пажываць у згодзе і з павагай адносіцца адна да адной.

Валерыя ПУЛЬКІНА,
5 клас, гімназія № 12, Мінск

Вадзяное царства

Раскажу я вам, сябры, цікавую і павучальную казку. Было гэта даўным-даўно... У тыя часы ўсе навокал сябравалі: і людзі, і звяры, і міфічныя істоты. Кожны меў сваю тэрыторыю — так званае «царства», дзе правіў самы разумны і самы справядлівы Цар. Усім жадаючым дазвалялася наведвацца ў госці ў

любое царства, але трэба было абавязкова ведаць правілы паводзін на гэтай тэрыторыі.

Так і жылі ўсе побач адзін з адным у міры і сяброўстве, прытрымліваючыся адпаведных правіл і паводзін. Але аднойчы здарылася вось што...

Зімой, калі пачалася адліга, адзін непаслухмяны хлопчык вырашыў наведаць вадзяное царства. Дарэчы, у кожным царстве былі перыяды, калі нельга было туды прыходзіць дзеля сваёй жа бяспекі. У вадзяным царстве гэта быў перыяд адлігі, калі яшчэ на вадзе ляжаў лёд, але ўжо вельмі тонкі, на яго нельга было ступаць. Бацькі хлопчыка неаднаразова пра гэта сына папярэджвалі, але той быў вельмі ўпарты і не слухаў іх.

А ў кожным царстве на перыяд «адпачынку» назначаўся дзяжурны. У гэты перыяд у вадзяным царстве быў дзяжурным вадзянік Буль. Ён і ўявіць не мог, што ў перыяд «адпачынку» ў вадзяное царства можа хтосьці завітаць. Раніцай абышоў усю тэрыторыю і са спакойнай душой лёг трошкі падрамаць.

Раптам пачуўся нейкі тупат, хруст, а затым смех. Прачнуўся вадзянік Буль і пачаў сачыць за тым, што адбываецца. А адбывалася наступнае: наш непаслухмяны хлопчык з усяго разгону забягаў на замерзлую рэчку, некалькі разоў падскокваў, затым сачыў, як трэскаецца лёд, і звонка рагатаў. Потым выбягаў на бераг і, упэўніўшыся, што нічога не здарылася, паўтараў тое ж самае. Буль, калі гэта заўважыў, увесь пасінеў ад злосці. Такога за ўсё яго жыццё ніколі не было! Што ж рабіць?! Трэба і хлопчыка ратаваць, і сон жыхароў царства аберагаць.

Зноў хлопчык з разгону забег на лёд і пачаў скакаць. Буль стараўся падстаўляць сваё плячо туды, дзе трэскаўся лёд. Ён пагражаў кулаком хлопчыку, але той нават і не думаў пра небяспеку.

І тады Буль вырашаў правучыць неслуха. У чарговы раз, калі той забег на лёд, Вадзянік не падставіў плячо — і хлопчык праваліўся. Ён клікаў на дапамогу, але, на жаль, яго ніхто не чуў. Буль ахутаў хлопчыка сваімі магутнымі хвалямі і ў знак пакарання зрабіў яго сваім прыслужнікам.

Доўга бацькі шукалі сваё дзіця, але знайсці не змаглі. Толькі вясной, калі ў вадзяным царстве скончыўся перыяд «адпачынку», малодшы брат неяк выпадкова ўбачыў пад вадой зніклага хлопчыка. Ён пабег да бацькоў і паведаміў ім пра гэта. Людзі на чале са сваім Царом прыйшлі ў вадзяное царства і расказа-

лі вадзяному Цару, што адбылося. Той выклікаў вадзяніка Буля, які ва ўсім шчыра прызнаўся. Але, нягледзячы на гэтае прызнанне, вадзяны Цар вельмі разгневаўся на Буля, выгнаў яго са службы і вярнуў людзям іх сына. Буль жа вельмі на тое пакрыўдзіўся і паабяцаў адпомсціць людзям за сваё прыніжэнне.

Кажуць, што Буль з таго часу ў самых глыбокіх месцах хаваецца. Каб яго ніхто не заўважыў, пераплывае з аднаго вадаёма ў другі і цярпліва чакае сваю ахвяру.

Дзе-нідзе знаходзяцца такія ж непаслухмяныя дзеці (ды і дарослыя таксама), якія не жадаюць прытрымлівацца правіл паводзін на вадзе, за што і плоцяць сваім жыццём. Тыя, хто стараўся дапамагчы гэтым небаракам, але не змог, казалі, што пасля таго, як ахвяра знікала пад вадой, яны чулі злавеснае: «Буль-буль-буль...»

Такая вось казка, хочаце верце, хочаце не верце... Ёсць той Буль цяпер ці няма, я не магу дакладна сказаць. Але хачу вам параіць: ведайце, што правілы паводзін на вадзе — гэта правілы нашага жыцця!!!

Марыя ГУД,
8 клас, Навасельская СШ, Мінскі раён

Новыя прыгоды Калабка

Усе ведаюць сумную гісторыю пра бесклапотнага і даверлівага Калабка. Усе яго шкадуюць і спачуваюць. Але не ўсе ведаюць, што Лісіца Калабка не з’ела, бо ён жа выпечаны быў пасля таго, як вымелі ўсе закуткі ў клеці, а там жа смецце, рэшткі бітага шкла ляжалі. Таму Лісіца яго толькі паспытала, ды адразу ж язык сабе параніла. Выплюнула яна Калабка і пабегла далей.

Калабок пасля гэтага доўга лячыўся, але, урэшце ачуняў.

...Прайшлі гады. Калабок ажаніўся, у яго нарадзіліся дзеці. Ды ўсё не пакідала яго жаданне адпомсціць Лісіцы за яе падман. Ён жа пачаў ёй песеньку спяваць, а яна яго замест падзякі так за бок ухапіла!

Разведаў Калабок усё пра Лісіцу: дзе жыве, чым займаецца...

Нягледзячы на злосць да даўгахвостай падманшчыцы, было ў Калабка адно слабае месца: вельмі ўжо ён сваю сям’ю любіў і таму не хацеў рызыкаваць. Але, падумаўшы, што нягодная Лісіца можа гэтак жа і ягоных дзетак падмануць, Калабок усё ж адважыўся на помсту. Прабраўся аднойчы да лясной хаціны Лісіцы і хацеў яе падпаліць.

Ён ужо запалкі выцягнуў, як раптам з дальняга пакоя хаціны пачуліся дзіцячыя галасы і смех. Калабок асцярожна зазірнуў у акно і ўбачыў там двух маленькіх лісянят, якія гулялі разам са сваёй маці-Лісіцай. Раптам ён успомніў сваіх малых дзетак, якія таксама любілі гуляць і забаўляцца, і зразумеў, што не зможа зрабіць нічога кепскага гэтым бездапаможным лісянятам... ды і іх маці таксама. А яшчэ ён успомніў, што сам быў занадта даверлівы, калі скочыў Лісіцы на зубок... і выходзіць, у тым, што здарылася, ёсць і ягоная віна.

Уздыхнуўшы, Калабок схаваў запалкі і, вярнуўшыся дадому, пяшчотна прытуліў да сябе сваіх дзетак і жонку. І больш ніколі Калабок не ўспамінаў пра Лісіцу.

Дзяніс МАСЛЯКОЎ,
10 клас, СШ № 2, Міёры

Буду жыць на Беларусі

Жыў-быў у адным з беларускіх куточкаў непаседлівы верабей Янка. Усім ён быў незадаволены, усё яму не падабалася, усё было не так.

І вось аднойчы ён сабраў вакол сябе сяброў-вераб'ёў і сказаў ім:

— Гаварылі мне, што Беларусь завецца сінявокай краінай, а чаму? На самай справе тут толькі адны балоты і больш нічога. Таму я вырашыў паляцець за мора. Там, кажуць, жыць лепш, чым тут. Калі хто хоча са мной, дык ляцім разам!

Усе вераб'і прамаўчалі, старэйшыя толькі з дакорам паківалі галовамі. І Янка паляцеў адзін.

Доўга ці коратка ляцеў ён, аднак дасягнуў той заморскай краіны. Але мясцовыя птушкі не вельмі радасна і прыветна сустрэлі вераб'я: наляцелі ўсе разам і пачалі дзяўбаць нашага падарожніка. Ледзьве ўцёк ад іх Янка. Заляцеў на высокую пальму, паміж галінкамі схаваўся і сядзіць, назірае за птушкамі. І раптам чуе:

— Сярод нас завёўся чужынец. Ён прыляцеў сюды не таму, што яму няма дзе жыць, а таму, што шукае лёгкага і прыгожага жыцця. Ён — здраднік, не месца яму сярод нас!

Пры гэтым мясцовыя птушкі кідалі такія пагрозлівыя погляды ў бок дрэва, на якім сядзеў Янка, што наш герой са страху не ведаў у які бок уцякаць. Але вырашыў ён падацца ў суседнюю краіну, потым — яшчэ ў адну... Аднак, нідзе і нікому ён быў не патрэбны, усюды ён быў чужы.

Змучаны і галодны, Янка вырашыў вярнуцца дадому. Доўга ён ляцеў і вось прыляцеў на радзіму. І што за дзіва! Бачыць наш верабей навокал прыгожыя блакітныя азёры, зялёныя абсягі лугоў, шырокія прасторы палёў, знаёмыя да болю балоты — і ўсё такое роднае, блізкае, дарагое.

«Як я мог не заўважаць прыгажосці роднага краю раней?» — са здзіўленнем падумаў Янка.

А тут падаспелі знаёмыя і сябры, якія прыветна сустрэлі нашага падарожніка і ўпэўніліся ў тым, што ён адумаўся, зразумеў, што лепш на свеце нічога няма, чым родная старонка, сінявокая прыгажуня Беларусь. А верабей Янка, вясёлы і шчаслівы, голасна паўтараў:

— Буду жыць на Беларусі і ніколі-ніколі не пакіну яе!

Настасся ФЕДАРЭЦ,
7 клас, Слабадская СШ, Мядзельскі раён.
Малюнкі Аксаны ЮЧКАВІЧ

● Школа журналістыкі

Страх у баі знікаў

Арляня — так называлі ў партызанскім атрадзе імя Фрунзэ брыгады імя Кірава Георгія Арлова.

Упершыню пра Георгія Васільевіча я даведалася ад бацькі, калі яны разам працавалі над песняй «Сойди, братишка, с пьедестала». Немагчыма абыякава аднесціся да слоў гэтай песні, напісанай Георгіем Васільевічам. 8 мая 2013 года мне давялося сустрэцца з гэтым таленавітым чалавекам. Ён вельмі добры, уважлівы і цікавы суразмоўца.

Георгій Васільевіч нарадзіўся 19 жніўня 1924 года. Дзяцінства яго прайшло ў лясніцтве Неманіца Барысаўскага раёна Мінскай вобласці, дзе бацька працаваў ляснічым, маці — настаўніцай.

Некалькі дзён таму ў Доме ветэранаў адбылася чарговая сустрэча з Георгіем Васільевічам.

— Якім застаўся ў вашай памяці пачатак вайны?

— Напярэдадні я скончыў 1-ю сярэднюю школу ў Барысаве. 15-га чэрвеня адбыўся выпускны вечар. Я адправіў дакументы на паступленне ў вышэйшае ваенна-марское вучылішча ў горадзе Краншстат на штурманскае аддзяленне. І чакаў выкліку на вучобу.

Яшчэ да вайны, у 1922 годзе, бацька змайстраваў радыёпрыёмнік паводле схемы ў часопісе «Хачу ўсё ведаць». Гэта быў адзін з двух радыёпрыёмнікаў у раёне. Другі знаходзіўся ў сельсавеце. Вось з гэтага радыёпрыёмніка мы і даведаліся пра пачатак вайны.

Перад тым маці прысніўся жудасны сон: быццам яна выняла сваё сэрца з грудзей, а яно развалілася ў яе руках. Гэта яе вельмі ўсхвалявала. Яна прадчувала нейкую страшэнную падзею. І вось па радыё прагучала злавеснае слова «вайна».

Вёска наша была ў кіламетры ад шашы Мінск — Масква. І ўжо раніцай 22-га чэрвеня па гэтай дарозе рухаўся вялікі паток адступаючых нашых войск і бежанцаў. Іх бамбілі з паветра нямецкія самалёты. Калі фашысцкія снарады сталі падаць на лясніцтва, мы пайшлі ў лес, далей ад дома. Ноччу нямецкія самалёты-разведвальнікі навешвалі вялікія палымнеючыя ліхтары ў небе. Калі бамбёжка скончылася, мы вярнуліся ў лясніцтва. Тут упершыню ўбачылі немцаў. Яны ехалі ў грузавых машынах, трымаючы вінтоўкі між кален.

— Як вы сталі партызанам?

— Улічваючы, што мне не было васямнаццаці, у армію мяне не прызвалі. Партыйнымі органамі былі пакінуты людзі для арганізацыі партызанскага руху. Калі пачалося адступленне нашых войск, была згублена іх сувязь з цэнтрам. Старшы лейтэнант з некалькімі салдатамі часта прыходзіў да майго бацькі, каб паслухаць радыёпрыёмнік, даведацца, што робіцца на фронце і ў краіне. Бацька зрабіў вятрак і падзараджаў акумулятары для рацый партызанам.

Летам 1941 года быў арганізаваны партызанскі атрад, у складзе якога былі гэты старшы лейтэнант і яго таварышы. Мы выконвалі іх заданні: хадзілі ў Барысаў, адносілі міны, зводкі інфармбюро davераным людзям. У горадзе дзейнічала падпольная сетка. Партызаны праз наш радыёпрыёмнік прымалі радыёграмы. За слуханне радыё немцы расстрэльвалі. Таму свой радыёпрыёмнік мы хавалі ў засценак.

Калі адна з нямецкіх воінскіх частак была расквартавана ў вёсцы Неманіцы, многія яе жыхары апынуліся на вуліцы, у тым ліку і наша сям'я. Прыёмнік мы паспелі схаваць, але правады засталіся. Так фашысты здагадаліся пра нашу сувязь з партызанамі.

Мой таварыш па падпольнай рабоце Мікалай Палякоў тэрмінова паведаміў мне пра спісы, якія ён бачыў у нямецкай управе. Гэта быў пералік людзей, якія падлягалі арышту. У гэтую ж ноч 20 сямей пайшлі ў партызанскі атрад. Да гэтага мы загадзя рыхтаваліся. Напярэдадні адыходу некалькі надзейных чалавек запрасілі да сябе найбольш заўзятых паліцаяў, добра іх пачаставалі і напаілі. А мы з таварышамі тым часам вывезлі ўсю нямецкую зброю з паліцэйскага апорнага пункта ў нашай вёсцы. Гэта была вялікая дапамога для партызан, бо зброі ім не хапала.

Група партызан дапамагла нам дабрацца да базы атрада. Неманіцкія арганізавалі ў ім трэці ўзвод. Мы выконвалі баявыя заданні: хадзілі ў разведку, здзяйснялі падрыўныя работы. Вельмі дапамагла мне ў гэты час нямецкая мова, якую вывучаў у школе.

На шашы Мінск — Масква байцы нашага атрада часта рабілі засады, расстрэльвалі і падпальвалі нямецкія машыны. Да прыкладу, напярэдадні кастрычніцкіх свят, толькі за адзін дзень яны знішчылі 27 адзінак нямецкай тэхнікі.

— Хто з вашай сям'і яшчэ ваяваў?

— Бацька, маці, сястра пайшлі ў партызанскі атрад. Кожны дапамагаў набліжаць перамогу.

— Якіх людзей вы сустрэлі ў партызанскім атрадзе?

— Сумленных, адважных, упэўненых у перамозе.

У кастрычніку 1943 года ў наш атрад прыбыў вельмі таленавіты чалавек. Гэта быў беглы ваеннапалонны, мастак. Звалі яго Аляксей. Вяртаючыся з чарговага задання, у закінутай школе мы знайшлі акварэльныя фарбы. Ён вельмі ўзрадаваўся такой знаходцы і стаў малявацъ усіх членаў атрада. Намаляваў і мяне. Ён мог маляваць не толькі фарбамі, але і вугалькамі ад вогнішча.

— А раскажыце, калі ласка, пра сваё першае баявое заданне.

— Мы са школьным таварышам атрымалі тол, замініравалі грунтовую дарогу і пашкодзілі праводку, з дапамогай якой нямецкае камандаванне звязвалася з заходнім фронтам. За гэта нам з таварышам аб'явілі падзяку з наступным прадстаўленнем да дзяржаўнай узнагароды «Партызану Вялікай Айчыннай вайны І ступені».

— Вам было страшна?

— Сказаць, што не страшна, — не скажу, але страшна было да першага стрэлу, а потым сам сабе не належыш, б'ешся, як і ўсе, страляеш, як і ўсе. Дзейнічаеш па абставінах. Страх у баі знікаў. Мы верылі ў перамогу. Гэта было галоўнае, што нас вяло і падтрымлівала.

— Раскажыце пра самы шчаслівы дзень у вашым жыцці.

— Летам 1944-га наша брыгада імя Кірава адыходзіла з баямі да возера Палік (Бярэзінскі запаведнік). Скончыліся боепрыпасы, харчаванне, медыкаменты. Нам аб'явілі: заўтра ідзём на прарыў. Але тут радыст пачуў, што пачалася аперацыя «Баграціён». Выйшлі біць немцаў, але замест гэтага сустрэліся з часцямі Чырвонай арміі. Гэта было свята.

— Дзе для вас скончылася вайна?

— Пасля сустрэчы з Чырвонай арміяй мы цэлы месяц ачышчалі лясы ад немцаў. Потым пешшу прайшлі ад Халопеніц праз Крупкі, Барысаў і Лошыцы ў штаб партызанскага руху. Там адбылося расфарміраванне нашага атрада і нас пачалі накіроўваць на працу. У мяне захавалася копія атэстата, і я прасіўся ў знішчальніцкае лётнае ваеннае вучылішча.

«Тэхніку любіце? — спытаў афіцэр, які вёў размову. — Будзеце працаваць на чыгунцы. Гэта загад! Зразумела? Чыгунка — гэта таксама фронт».

Бацьку прызначылі ў супрацьтанкавую артылерыю, і ён дайшоў разам з дзеючымі часцямі Чырвонай арміі да Кенігсберга. Затым быў камісаваны, служыў на франтавых аэрадромах, дэмабілізаваўся пасля Дня Перамогі.

— Якім быў Мінск пасля вайны?

— Мост праз раку Свіслач быў спалены. Мінск ляжаў у руінах. Ацалела толькі некалькі будынкаў, у якіх раней размяшчалася нямецкая камендатура і іншыя службы акупантаў. Мінск бамбілі два разы: першы раз — немцы ў сорак першым, другі — нашы, у сорак чацвёртым, выкурваючы захопнікаў.

— Я ведаю, што вы з'яўляецеся салістам хору ветэранаў. Якія песні вы спяваеце?

— Адна з іх — песня «Сойди, братишка, с пьедестала», гэта песня з майго трэцяга дыска.

— А якія песні спявалі ў час вайны? «В землянке», «Катюшу», «Синий платочек»?

— І іншыя. Вяртаючыся з задання, не толькі спявалі, але і танцавалі, хаця і не да танцаў было! Былі ў нас і гармонікі трафейныя. «Барыню», «Лявоніху» танцавалі, польку, вальс.

— Пра што быў ваш першы верш?

— Пра вайну, баі і баявых сяброў.

— Які наказ вы маглі б даць будучым воінам?

— Наша дзяржава робіць усе намаганні, каб пазбегнуць вайны, але паважаюць моцнага, таму трэба, каб армія была моцная і кожны чалавек у арміі быў моцным і адукаваным, быў сапраўдным воінам і па ўменні, і па духу. Вам — памятаць, паважаць, любіць сваіх бабуль і дзядуль, добра вучыцца. Ад таго, наколькі вы будзеце пісьменнымі, наколькі ўмела будзеце працаваць, залежыць багацце дзяржавы. А чым дзяржава багацейшая, тым яна мацнейшая і тым больш гарантый, што ніхто не адважыцца развязаць з намі вайну.

— Якія ў вас творчыя планы?

— Мне 89, але творчых планаў у мяне столькі, што хопіць яшчэ на цэлае жыццё. Працую над песняй «Учитель». Там ёсць такія словы: «Понимаешь, мама, ведь ребята — это продолжение меня». Вось такія адносіны і ў мяне да вас, маладое пакаленне. Я жадаю вам удачы, поспехаў, жыць і працаваць так, каб былі задаволены вашы бацькі, бабулі, дзядулі, якія ўсё для вас зрабілі.

Гутарыла Лізавета САЕВІЧ,
вучаніца 5 класа гімназіі № 29, Мінск

● **Зубронак**

«Вось вам лагер “Зубраня”», вось важацкае імя!.. (+ прапанова для чытачоў і чытачак)»

Павел Пятроўскі.

Хто ён?

Адкуль?

Дзе і чаму я сустрэла яго, калі наведала «Зубронак» у адзін з тых дзён, калі вясновае сонца з усіх сіл намагалася сагнаць апошнія прыкметы — шматкі снегу.

Я прыехала тады, калі ў лагеры быў час невялікага перапынку паміж зменамі і можна было знайсці важатых у адкрытым доступе. «У адкрытым доступе» — азначала «ўжо» альбо «пакуль» не ў атачэнні дзяцей і падлеткаў.

Прайшоўшы за вароты, я змагла пранікнуць на тэрыторыю лагера «Зубронак», каб правесці там невялікае даследаванне-расследаванне. А што можна ўбачыць у лагеры тады, калі прыязджаеш не падчас змены? Каго і што?

Гэта было маё другое пранікненне на тэрыторыю «Зубронка», бо аднойчы мне давялося пранікнуць туды і затрымацца на цэлых 30 дзён верасня-кастрычніка. Хто б мог падумаць, што маё першае пранікненне ў «Зубронак», вучаніцай 7 класа адбывалася тады, калі спадкаемца з майго другога пранікнення — Павел Пятроўскі толькі распачынаў сваю кар’еру.

Вось пра гэту важацкую, а потым зразумееце, чаму «зубранёўскую», кар’еру я і хацела б вам распавесці.

Тады, падчас майго першага пранікнення ў «Зубронак», у маім яшчэ дзіцячым сэрцы нарадзілася адно пытанне, якое працягвала мучыць мяне на працягу ўсяго школьнага жыцця, потым крыху падзабылася ў студэнцкім і ўсплыло зноў, калі пайшла на прастор штодзённай працы: хто яны, тыя вясёлыя чалавечкі — важатыя, якія маюць атрады спакойных ці крыху шалёных школьнікаў, і якім чынам яны трапляюць у «Зубронак». Некаторыя на некалькі месяцаў, некаторыя на год-два, а некаторыя, як Павел Пятроўскі, і на больш доўгі перыяд?

З чаго ўсё пачыналася і як цягнецца?

Кулісы важацкага жыцця і адказ на пытанні, якія мучылі мяне ўжо 12 год, я пастаралася знайсці:

Павел Пятроўскі: «Я працаваў значны прамежак часу важатым, пакуль не стаў кіраўніком кружка па выпальванні, выпільванні і маляванні». Потым Павел дадаў, што нягледзячы на свой, ужо не важацкі ўзрост, ён выходзіць на атрад, каб не забыцца, «як яно». Хоць, канешне, важатаму са стажам хапае працы з дзецьмі, якія наведваюць яго кружок-майстэрню ў яшчэ большых колькасцях і канцэнтрацыях, чым колькасць і канцэнтрацыя аднаго атрада.

Сам жа Павел прыехаў на бераг Нарачанскага возера ў «Зубронак» са Стоўбцаў, спачатку скончыў індустрыяльна-педагагічны каледж, а потым завочна педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка.

Напэўна, яго імя вядома шматлікім дзяўчынкам і хлопчыкам, якія адпачывалі ў лагеры ўжо з 2003 года. Хто можа прызнацца, што прыязджаў у лагер, у «1-ы Лясны», бо там быў важатым не хто іншы, а Павел Пятроўскі?

Падчас размовы з ім я сама ўзгадваю тых важатых, якія верасень-кастрычнік 2003 года былі праваднікамі майго атрада і майго пранікнення на тэрыторыю лагера.

Кажу: «Людміла...»

— Прозвішча? — пытае Павел.

Я прыгадваю, як чытала імя і прозвішча на яе бэйджу, у першы дзень і дзівілася — два імені: Борыс Людміла!

Памятаю, што на той час, мая важатая вувучала псіхалогію. Узгадваюцца яе ўсмешка, ясныя вочы і тонкія вусны, падведзеныя алоўкам. Чамусьці мне менавіта гэта прыгадваецца. Чаму? Можа быць таму, што ад яго, алоўка, усмешка была вельмі выразнай і запомнілася мне назаўсёды.

Падчас размовы з Паўлам у мяне ўзнікае адна думка і пытанне-прапанова да вас, дарагія чытачы і чытачкі: вы — хто быў калісьці ў «Зубронку» — ці памятаеце сваіх важатых? А якія моманты памятаеце найбольш ярка? Цяпер менавіта той час, каб распачаць дзяліцца сваімі ўспамінамі пра сваіх важатых на старонках «Бярозкі». Пішыце, прыгадвайце імёны і дасылайце іх фотаздымкі. Пароль для пошты: «Слова для майго важатага...»

Пішыце пра іх, бо калі, як не цяпер?

Шчыра чакаем.

Прапануе так рабіць Аксана Ючкавіч, натхнёная размовай з Паўлам Пятроўскім, пра якога, спадзяёмся, таксама з'явяцца ўспаміны на нашых старонках. Чакаем!

Аксана ЮЧКАВІЧ

● **Заяўка на Парнас**

Водар палявых кветак

У рубрыцы друкуюцца мастацкія творы юных аўтараў. Не роздумы, не замалёўкі, не асобныя невялічкія вершыкі, а менавіта сапраўдныя мастацкія творы.

Сёння Міхась і Ганна прачнуліся рана, каб усё прыгатаваць да прыезду любімага ўнука Сяргея, якога яны даўно не бачылі. Сяргей вучыцца ў Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі, і ў яго так шмат спраў. Таму дадому хлопец прыязджае не так часта, як гэтага хацелася б. Праўду кажуць: «Студэнты — народ занятыя».

А тут з'явілася свабодная хвілінка, і Сяргей вырашыў завітаць да дзядулі з бабуляй.

Малюнак Аксаны ***ЮЧКАВІЧ***

Пакуль Міхась тапіў печку, Ганна прыбралася ў хаце, але, гатуючы ежу, успомніла, што скончылася мука. А як жа без яе спячы пірог, які так падабаецца Сяргею ды Міхасю.

Вырашыўшы не траціць часу, Ганна хутка апранулася і накіравалася ў краму. «Мабыць, паспею да прыезду Сяргея», — падумалася ёй.

Але, як гэта не прыкра, Ганна памылілася. Бо не прайшло і пяці хвілін пасля таго, як яна адышла, а дзверы хаты шырока расчыніліся, і пачулася радаснае: «Здарова, дзед!»

Міхась жвава падхапіўся з месца, і яны з унукам моцна абняліся.

— Прывітанне, Сяргейка! Чаму не патэлефанаваў, што раней прыедзеш? — запытаўся ўзрадаваны Міхась.

— Хацеў зрабіць вам сюрпрыз. Думаю, што ў мяне атрымалася! А дзе бабуля?

— Пайшла ў магазін па муку, каб прыгатаваць які ласунак. Ды ты сядай, у нагах праўды няма!

Сяргей апусціўся на канапу, Міхась сеў побач... Сяргей расказваў, як вучыцца ва ўніверсітэце, што новага ў сталіцы, а дзед паведаміў унуку, што ў вёсцы будуюць новыя хаты, і жартаўліва адзначыў, што іхнія Капланцы хутка будуць не горшымі, чым які-небудзь горад. А можа, нават і лепшымі...

Так яны жартавалі, смяяліся, але нечакана гутарцы перашкодзіла гучная мелодыя мабільнага тэлефона.

Сяргей падскочыў, зірнуў на экран мабільніка — і ўміг пачырванеў. Потым прыклаў тэлефон да вуха і хуценька выбег у другі пакой.

— Нешта здарылася? — запытаў Міхась у Сяргея, які праз нейкі час вярнуўся радасны і зачараваны.

— Не, гэта так... Нічога асаблівага! — адказаў Сяргей і яшчэ больш пачырванеў.

— Але ж гэта «нічога асаблівага» за хвіліну так цябе ў фарбу ўвагнала! — засмяяўся Міхась.

— Дзед, ты як заўсёды са сваімі жартамі! — усміхнуўся Сяргей.

— Не крыўдуй на мяне! — паляпаў унука па плячы Міхась. — І як жа зваць тую, якая «нічога асаблівага»?

— Лена... — апусціўшы вочы, прагаварыў Сяргей. — Мы разам вучымся. І я...

Ён памаўчаў крыху і дадаў:

— І я, здаецца, вельмі кахаю яе...

— Разумею, во гляджу на цябе і сябе маладога ўспамінаю, — уздыхнуў Міхась.

— Дзед, а ты мне ніколі не расказваў пра сваё першае каханне! — Сяргей перавёў зацікаўлены позірк на твар Міхася. — А яно ж у цябе таксама было, хіба не так?

— Вядома, была і ў мяне першая любоў, як і ў кожнага з нас, — пачаў Міхась. — Мне было 16 год, калі я ўпершыню яе сустрэў. Мы вучыліся ў адной школе, але ў розных класах. Як цяпер памятаю: актавая зала. Сцэна. І яна спявае. Дзяўчынка з блакітнымі вачыма ды са светлымі валасамі. Глянуўшы на яе, я нібыта адчуў водар свежых палявых кветак. Гэта было так незвычайна для мяне, хлопца, які ніколі не надаваў значэння пачуццям, асабліва такім незвычайным.

Я вырашыў пазнаёміцца з ёй на адным з вечароў, якія адбываліся ў нашай школе. Памятаю, як запрасіў яе на павольны танец. Цудоўныя былі імгненні...

З гэтай сустрэчы ў маім жыцці ўсё перамянілася. Мы разам хадзілі ў школу, я заўсёды праводзіў яе да дома, дарыў ёй кветкі. Але аднойчы (гэта была першая зіма нашых з ёю адносін), калі я збіраўся яе правесці, яна адмовілася. Я не разумеў, думаў, што надакучыў ёй, але потым яна прызналася, што вельмі хвалявалася за мяне, бо да яе, у суседнюю вёску, шлях пралягаў праз

лес і назад мне трэба было вяртацца аднаму. Гэты клопат так мяне ўзрадаваў, што я не мог знайсці сабе месца. Я быў упэўнены, што мае пачуцці да яе былі ўзаемныя.

Гады ішлі. Пасля школы мяне забралі ў армію, а яна паступіла ва ўніверсітэт. Яна заўсёды марыла стаць настаўніцай беларускай мовы і літаратуры. Памятаю, гэта быў самы цяжкі час для мяне, бо вельмі сумаваў па сваёй каханай. Я не мог пражыць і аднаго дня, каб не напісаць ёй паштоўку, не запытаць, як яе справы і не сказаць, як моцна яе кахаю.

Час, які я адбыў у арміі, яшчэ раз даў мне зразумець, што гэту дзяўчыну нельга адпускаць ні на хвіліну...

— І ты не адпусціў яе, дзядуля? — спытаў Сяргей. — Ці ўсё ж адпусціў?

— Адпусціў! — засмяяўся Міхась. — Але толькі ў краму за мукой для любімага ўнука!

Нечакана дзверы адчыніліся, і на парозе з’явілася Ганна.

— Прывітанне, унучак! А я ж думала, што паспею да твайго прыезду! — сказала яна, пераступаючы парог.

— Прывітанне, бабуля. Гэта я проста раней выехаў, каб вас парадаваць, — спахапіўся Сяргей, ускокваючы з канапы.

— А пра што вы тут гутарылі, пакуль мяне не было? — зацікавілася Ганна.

Міхась з Сяргеям па-змоўніцку пераглянуліся.

— Дзед расказваў, як упершыню адчуў водар свежых палявых кветак, — выкруціўся Сяргей.

Ганна апусціла вочы ўніз — ясная ўсмешка разумення засвяцілася на яе твары.

Святлана ЧЫЖЫК,
11 клас, СШ № 3, Беразіно

